

***Horaždovice - rekonstrukce mírového náměstí a přidružených prostorů***

URBANISTICKÁ STUDIE

## 1. Identifikační údaje stavby

### ÚDAJE O STAVBĚ

Název projektu:	Rekonstrukce Mírového náměstí a přidružených prostorů
Místo stavby:	Horažďovice
Katastrální území:	Horažďovice, 556254
Parcelní číslo:	různé
Charakter území:	Rekonstrukce, stavební úpravy

### ÚDAJE INVESTORA

Stavebník:	Město Horažďovice
Adresa:	Mírové náměstí 1, 341 01 Horažďovice
zastoupeno:	Ing. Michael Forman, starostou města
IČ:	00255513
DIČ:	CZ 00255513
Telefon:	+420 376 547 521
E-mail:	urad@muhorazdovice.cz
Web:	www.sumavanet.cz/horazdovice/

### ÚDAJE ZPRACOVATELE PROJEKTU

Zpracovatel:	Atelier 25 s.r.o. / Martin Kožnar Architekt s.r.o. Na Vápenném 257/1, Praha 4 147 00 Praha 4 IČ: 28978102
Autorský tým:	Martin Kožnar, Petr Kolář, Jiří Bíza, Martin Zet
Spolupráce:	Michal Slusar, Jonáš Kolařík
Sochy, patníky:	Martin Zet
Zahradní architekti:	Vratislav Brabenec, Simona Rühmkorf
Doprava:	Jiří Křepínský

## 1. ÚDAJE O DOSAVADNÍM VYUŽITÍ A ZASTAVĚNOSTI ÚZEMÍ O STAVEBNÍM POZEMKU A MAJETKOPRÁVNÍCH VZTAZÍCH

Řešené území Mírového náměstí a ze severu přidruženého prostoru před Červenou bránou, představuje souhrn mnoha parcel, jejichž grafické zobrazení je součástí výkresové části studie. Území se nachází v jižní části města Horažďovice, v historickém centru města. Každý z prostorů má svůj specifický charakter, který je dán prostorovými a významovými souvislostmi.

## 2. PROVEDENÉ PRŮZKUMY

- snímek katastrální mapy
- projekt rekonstrukce náměstí z roku 2010 (Invente), projekt rekonstrukce náměstí z roku 2014 (Invente)
- digitální polohopisné a výškopisné zaměření území z r. 2009/2010, 2014 (Invente)

## 3. SOUČASNOST MÍSTA A KONTEXT MÍROVÉ NÁMĚSTÍ

-je hlavní veřejný prostor města Horažďovice. V současné době je náměstí děleno na městskou část (morový sloup, kašna) a park, který pokrývá téměř 2/3 plochy náměstí. Obě části jsou obklopeny prstencem parkování vozidel a obslužnou komunikací. Chodníky pro pěší jsou přirozeně podél fasád domů. V zadní části náměstí před farou je nevhodně parkově upravený prostor.

### Současné problémové aspekty:

- velká část plochy neslouží pro setkávání lidí, ale je určena pro parkování vozidel. Náměstí je dopravně přetížené.
- přerostlý a zestárlý park v těžišti prostoru nevhodně zaplňuje plochu určenou pro náměstí /pocit prostoru chybí/, zabraňuje průhledům na dominanty
- potlačení monumentální kašny těsnou blízkostí parku
- povrchy jsou ve špatném stavu, často nevhodné materiály pro prostor náměstí (beton okolo morového sloupu, trávník, asphalt..)
- špatný zdravotní stav zeleně
- současné řešení prostor neumožňuje dostatek přirozeného stínu
- několik systémů informačního značení znepřehledňuje orientaci
- nesourodý mobiliář
- zastaralé inženýrské sítě pod povrchem náměstí vyžadují kompletní rekonstrukci

### Regenerace náměstí umožní vytvořit:

- vyvážené dopravní řešení
- dostatek ploch k odpočinku a setkávání, prostor pro aktivní městský život
- ucelenou a koncepční obnovu zeleně perspektivními a vhodnými kultivary stromů
- možné slavnostní nasvětlení hlavních dominat náměstí
- flexibilní plochy vhodně dimenzované a dostatečně vybavené pro variabilní společenské a kulturní akce
- archeologický průzkum umožní nahlédnout do historických vrstev a poskytnout informace o vývoji města.
- zvýšení atraktivity místa /umožnění předzahrádek, venkovního prodeje, podpora podnikání

## PŘEDPROSTOR ČERVENÉ BRÁNY

-byl hlavním historickým vstupem do města. Vlivem politických a kulturních změn v 2. pol. 20.stol. byl prostor architektonicky předefinován a ztratil své výsadní postavení a význam. Zejména asanací města v 70.letech 20.stol.

### Současné problémové aspekty:

- každá historická etapa zanechala svůj otisk v úpravě povrchů, jež neodpovídá současným potřebám a užíváním tohoto prostoru.
- současný stav nepodněcuje k aktivitám, jež by posílily význam tohoto místa

### Regenerace prostoru umožní vytvořit:

- klidový prostor
- umístění stromů, objektu “otavské perly”, sochařsky zpracovaných patníků v předpolí a sezení, umožní vnímat místo jako hlavní předprostor náměstí a přilákat okolo projíždějícího návštěvníka do historického centra, jehož existence není ze silničního průtahu patrná. Odpočinkový, kultivovaný prostor posílí existenci nové kavárny a trafiky, které za poslední rok v místě vznikly.

## 4. URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ - KONCEPT

Náměstí s přilehlým územím je společenské, komerčně-správní, kulturní a duchovní srdce města.

Cílem urbanistického řešení je rozvinout potenciál celého řešeného území jako veřejného pobytového místa, velkorysého městského „obývacího pokoje“. Uvědomujeme si potenciál výjimečně zachovalé středověké struktury města. Naším záměrem je znovu otevřít přidušený prostor náměstí, vrátit velkorysost volného prostoru do samotného středu města a současně vytvořit mikroprostory se specifickou atmosférou.

### Obecné cíle návrhu:

- definovat hlavní plochu náměstí jako společenský a komerční veřejný prostor
- nahradit zestárlý promenádní park z období protektorátu nevhodně zabírající prostor náměstí novými parkovými prostory / farní zahrada
- vytvoření komplexní vize zeleně v nejužším centru města
- optimalizace dopravy a dopravního značení, vytvoření bezbariérového veřejného prostoru prioritně pro pěšího člověka
- přehlednit náměstí ve své základní geometrii a kompozici – respektovat historický vývoj prostoru, podpořit jeho půdorys konceptem výdlažby, přehodnocením městské zeleně
- podporovat přirozené městské dominanty - vytvořit důstojné předprostory významným stavbám, vyzdvihnout vyjimečné prvky městského mobiliáře (kašna, morový sloup, pomník válkám)
- Vytvořit širokou, stromy stíněnou městskou promenádu podél obchodů, umožnit a podpořit předzahrádky a venkovní prodej - vyzdvihnout městský charakter prostoru Mírového náměstí
- podtrhnout hlavní vstup do města, Červenou bránu. Znovu definovat významný prostor.

### Mírové náměstí

Prostor náměstí rozdělujeme na dvě části. Živou městskou část - světskou - a klidovou, pobytovou část s háječkem stromů, pomníkem, kostelem, farou a farní zahradou. Tím volně potvrzujeme historickou dualitu prostorů. Městská část umožňuje parkování v blízkosti úřadu, pošty, hotelu a obchodů, a je vymezena obdélníkovým tvarem s Mariánským sloupem a kašnou. Dvojici doplňujeme o vzrostlý strom platan, který se stává přirozeným místem setkání a zároveň místem pro orientaci ve městě. Kašnu doplňuje drobným objektem pítka. Do prostoru umísťujeme volně lavičky. Obdelníkový prostor je vymezen nerezovými sochařsky zpracovanými patníky. Podél domů na severní a jižní straně navrhujeme 7 a 8m širokou živou promenádu osázenou hlohy. Cílem je nabídnout prostor pro nakupování, trávení volného času, nové komerční využití formou předzahrádek a venkovního prodeje. Cesta stíněná stromy nabízí lavičky orientované směrem k obchodům i do náměstí. Západní stranu náměstí v úrovni kostelní věže, doplňujeme háječkem jedenácti stromů břestvců se středně vysokými korunami a dřevěným altánem. Altán je koncipován jako otevřený s nerezovou jednoduchou prstencovou střechou, kterou prorůstá jeden ze stromů. Terasová podlaha altánu je dřevěná. Prostor pro stromy je vymezen pískovým mlatem. Nově tak navrhujeme částečné uzavření náměstí v místě bývalého špalíčku. Stromy s altánem transparentně oddělují/propojují oba prostory. Vytváří zároveň specifickou stinnou atmosféru v prostředí města. Altán volně doplňují lavičky, socha a pítka. Tato část je od hlavní dopravní plochy náměstí oddělena řadou nerezových patníků specifických tvarů. Na pietním a zároveň významném, nepřehlédnutelném místě před kostelem, je umístěn pomník světovým válkám 20. století s lavičkami.

### Farní zahrada

Parkově upravená farní zahrada je oddělená od prostoru náměstíčka před kostelem nízkým živým plotem z bobkovišní. U zdi zámku je sezení na travnaté ploše s magnolií a popínavým psím vínem. Hlavní část farní zahrady je tvořena záhonem květin pestrých barev. Na druhé straně zahrady je umístěn v travnaté ploše strom svitel. Nároží zahrady kotví v úrovni náměstí strom jerlín, který vytváří stín u vstupu do kostela. V prostoru jsou umístěny lavičky pro sezení ve stínu. Zároveň je část zahrady upravena pro vjezd a parkování aut faráře a členů řádu maltézských rytířů.

### Červená brána

Ulice k Červené bráně se proměňuje v novou pěší třídu propojující předprostor Červené brány s náměstím. Prostor navrhujeme znovu kultivovat jako bývalé významné vstupní místo do města, které je zároveň na hraně starého a nového města, na pomyslném “Zlatém kříži” Horažďovic. Toto v současné době smutné místo, sjednocujeme dlažbou shodnou s promenádou Mírového náměstí. Významnost prostoru je potvrzena dlážděním celého prostoru od domu k domu (včetně průjezdu k “Jelenu”). Předpolí otevřené do křižovatky tvoří sochařsky tvarované patníky. Do tohoto prostoru umísťujeme zvětšený model skutečné Horažďovické perly v nerezovém broušeném povrchu, který čeká detailnější sochařské zpracování.

## 5.POVRRCHY

Veškeré povrchy budou řešeny maximálně bezbariérové, ve třech výškových úrovních (0, +2, +8cm ). Hlavní prostor náměstí navrhujeme dláždit žulovými kostkami různých formátů v odstínech šedé. Městskou část uvažujeme dláždit ortogonálně. Dopravní a pobytové plochy (zadní část u kostela) budou dlážděny vazbou do vějíře. Chodníky, pěší zónu k Červené bráně a prostor před Červenou branou, ponecháváme z žulových desek velkých formátů, typických pro města v regionu. Veškeré kořeny stromů budou osazeny do pískového mlatu. Farní zahrada bude osázena travním a květinovým porostem, cesty upraveny mlatovým povrchem.

## 7.NOVÁ KONCEPCE ZELENĚ

Návrh zeleně centrální části města Horažďovice vychází z historického vývoje a zároveň ze současného stavu a potřeb na využití řešených prostorů.

- Náměstí s kašnou a Mariánským sloupem
- Západní část náměstí před kostelem
- Farní zahrada
- Prostor před Červenou branou

### Náměstí s kašnou a Mariánským sloupem

Zeleň je řešena alejí stromů podél severní a jižní strany, kdy severní alej lemuje náměstí po celé délce. Zvolili jsme hloh obecný (Crtaegus crataegus pauls scarlet) vyšlechtěný pro městské výsadby, vyzkoušený i v místech silně znečištěných a v zimě zasolených. Daný druh dobře snáší i letní přísušky. Poraněné nebo jinak poškozené větve snadno regenerují. Zmíněná odrůda má trychtýřovitý růst, takže nehrozí nebezpečí, že by větve porušila např. zásobovací doprava. Vysoko zapěstovaná koruna nezabraňuje pohledům na architekturu a nezmenšuje pohledově náměstí, proto by stromy měly mít zapěstovanou korunou ve výšce min. 2,5 m (výška koruny 3,5m). Rozteče mezi jednotlivými stromy navrhujeme 7m. Navrhovaná odrůda nevyžaduje téměř žádnou údržbu, pouze tzv. výchovné a zdravotní řezy – odstranění výmladku, suchých a poškozených větví, ošetření poškozené borky a v případě extrémního sucha pravidelnou zálivku. Pokud by byla možnost, doporučujeme kapkovou závlahu, protože je tato technologie daleko úspornější a spolehlivější. Prostoru dominuje vzrostlý strom platan javorolistý ( Platanus acerofilia) pro vytvoření stínu a místa setkání. V Českém prostředí už tradičně používaná dřevina (přes stánými, je navržena s dopravním režimem Zóna 30, západní část je navržena s režimem pěší zóny s možností zásobování a 200 let), dlouhověkký strom, v létě záruka nádherného stínu a relaxace, v zimně efekt loupající kůry a plodů. Výborně snáší městský prostor, rychle roste, nemá žádné výrazné choroby ani škůdce. Minimální výšku kmene 2,5m.

### Zadní část náměstí před kostelem

Klidová část s kostelem a farou je tvořena z velké části háječkem jedenácti stromů břestovců západních (Celtis occidentalis ) v pískovém mlatu s altánem pro kryté sezení. Výsadba stromy je navržena v nepravidelném tvaru volně připomínající špalíček. Prostor je určen pro relaxaci, zamyšlení a úkryt před deštěm. Dřevina rovněž snáší městské prostředí, kvete na konci května, má drobné peckovité plody a na podzim výrazně zbarvené listí.

### Farní zahrada

Prostorové a druhové řešení farní zahrady je nevhodně pojato především ve využití jehličnatých kultur. Zahradu parkově upravujeme, volíme exotické dřeviny, kvetoucí v létě a vytvářející stín a romantický relax v zahradě. Oddělení od prostoru náměstí řešíme živým plotem z bobkovišní. Výška ze strany náměstí je 1 m. U zdi zámku je sezení na travnaté ploše se Šácholanem soulangeovým (Magnolia x soulangeana) a popínavým psím vínem. Hlavní část farní zahrady je tvořena záhonem květin pestrých barev. Na druhé straně zahrady je umístěn v travnaté ploše strom Svitel latnatý (Koelreuteria paniculata). Nároží zahrady kotví strom Jerlín japonský (sophora japonica), který vytváří stín u vstupu do kostela. Farská zahrada je 90 cm pod úrovní náměstí. Cesty jsou tvořeny mlatovým povrchem.

### Prostor před Červenou branou

Původní vstup do města Červenou branou přerušila komunikace Strakonická. Díky této skutečnosti vznikla malá plocha, kde zastavení před vstupem na náměstí bude podpořené sochou reálného tvaru perly, jako upomínka na kdysi uměle chované perlorodky říční. Boční fasádu kulturního domu zakrývají bílé hlohy (crataegus carrierei), které tvoří přirozený stín pro lavičky. Květy mají bílé v chocholicích, kvetou od začátku do poloviny léta. Plodem jsou oranžovo červené malvičky, které na podzim kontrastují s tmavě zelenými listy.

## 8.MOBILIÁŘ, OSVĚTLENÍ, MATERIÁLY

Lavičky typové (kov s modřínovým dřevem) volně doplňujeme lavičkami s masivního modřínu ve tvaru hranolu nebo prstýnku. Před úřadem počítame s osazením informační tabule úřadu. U platanu umísťujeme turistický rozcestník, mapu a místní navigaci. Lampy k osvětlení jsou vybrány typové (kov černá). Jejich umístění patrné z výkresové části, bude potřeba v dalším stupni revidovat. Osvětlení je umístěno ve výšce koruny stromů. Osvětlení lampami bude doplněno o slavnostní nasvětlení kostela. Osvětlení altánu bude řešeno shora ze stropu altánu zapuštěnými nepravidelně umístěnými světýlky.

## MATERIÁLY

- Patníky, střecha altánu, říční perla, parkovací terčíky jsou nerezové matné.
- Lampy, cedule a orientační sloupky jsou kovové černé.
- Lavičky s opěradlem kovové černé s modřínovým dřevem.
- Lavičky bez opěradla, prstýnek kolem platanu a lineární lavičky v prostoru masivní modřínové dřevo.

## 9.DOPRAVNÍ ŘEŠENÍ

Hlavním úkolem dopravního řešení je zajistit provozně i dispozičně vhodný koncept úpravy Mírového náměstí jako nejvýznamnějšího prostoru historického centra města. Modelově je záměr srozumitelný - sleduje vymezení podstatné části ploch náměstí pouze pro pěší, prosazuje závazné požadavky na regulaci automobilové dopravy v pohybu a v klidu, limitní provozní rychlost vozidel atp.

## ANALÝZA

V 2. pol. 20.stol. se doprava a parkování na Mírovém náměstí několikrát proměňovala. Výrazně se v tomto proměnil předprostor Červené brány. Na konci 70.let 20.stol. byl průjezd Červenou branou zrušen. V 90.letech byl dokonce příjezd automobilů na Mírové náměstí na určitou dobu zakázán. V současné době je pro dopravu a parkování využita většina plochy Mírového náměstí. Provoz je řešen jako jednosměrný v kratším (úřad) a delším (kostel) směru objezdem parkové části. Parkování je řešeno logicky podél těchto směrů šikmým nebo kolmým stáním.

## PODKLADY

-Projekt Rekonstrukce náměstí z roku 2010 (Invente)

## ŘEŠENÍ

### V oboru automobilového provozu:

Návrh zachovává původní dopravní koncepci s roku 2010, tj. východní část náměstí se šikmými a podélnými parkovacími stánými, je navržena s dopravním režimem Zóna 30, západní část je navržena s režimem pěší zóny s možností zásobování a obsluhy objektů sousedících s pěší zónou (obchody a provozovny podél severního chodníku, kostel, fara). Oblast za kostelem bude obytnou zónou.

### Výškové řešení bude navrženo ve třech úrovních:

- nejnižší úroveň +0,00m - plocha středu náměstí + plocha parkovišť šikmých stání + obslužná komunikace Zóny 30
- střední úroveň +0,02m (tzv.”šlápnutí”) - plocha podélných parkovacích stání podél obslužné komunikace Zóny 30
- nejvyšší úroveň +0,08m - plochy chodníků a pěší zóny

Vjezd a výjezd na náměstí z východní strany bude navržen přes lichoběžníkový zpomalovací práh s místem pro přecházení na horní ploše prahu. Ohraničující sloupky a jiné překážky budou umístěny v minimální vzdálenosti 0,50m od průjezdného profilu. Vnější rohové obrubníky na začátku a konci podélných parkovacích stání budou navrženy obloukové s poloměrem vnějšího líce 0,50m.

### Úpravy v prostoru severně od Červené brány až po křižovatku ulic Strakonická (silnice I/22) a Plzeňská:

- bude zrušen stávající zelený pás podél Strakonické, podél vozovky bude pouze zvýšená obruba
- bude zachováno stávající místo pro přecházení.

### v oboru pěšího provozu:

Pěšímu provozu je věnována prioritní pozice. Pro orientaci v rámci zóny jsou zdůrazněny hlavní integrační a distribuční místa. Všechny sledované úpravy dispozice automobilové dopravy uplatňují snahu optimálně upravit přilehlé chodníkové komunikace. Přecházení komunikace je možné díky tomuto konceptu v jakémkoli místě náměstí. Zásadním gestem návrhu je interpretace rozsáhlé pěší zóny v zadní části (propojení se zámeckým areálem, parkánovými terasami), stejně tak promenády kolem obchodů při obvodu náměstí. Současná slepá ulice k Červené bráně se proměňuje v novou pěší zónu propojující předprostor Červené brány s Mírovým náměstím.

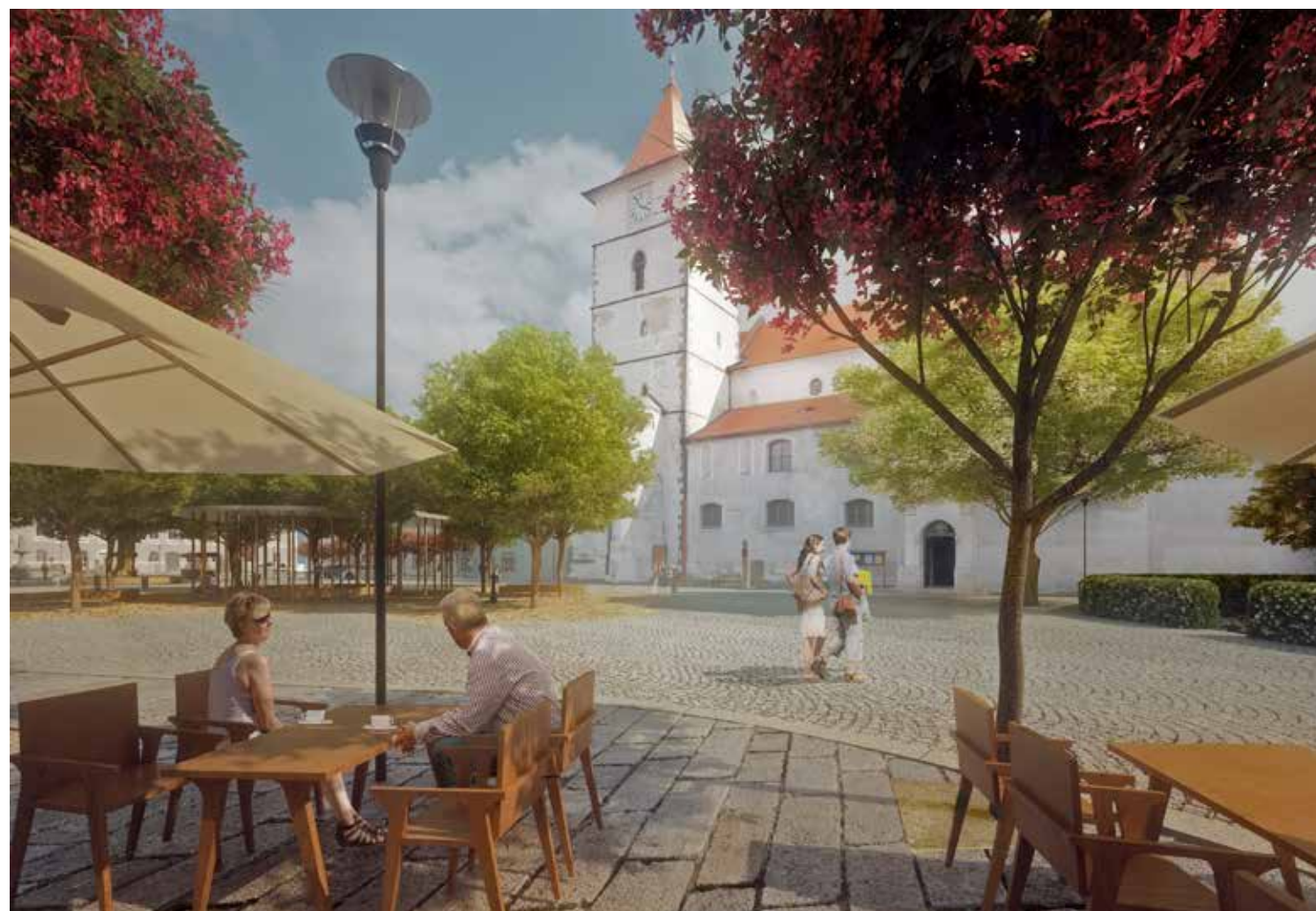
### v oboru cyklistické dopravy:

Ve vazbě na celoměstské rozvojové úvahy a předpoklady územního plánu města, představuje nová úprava náměstí atraktivní cíl pro cyklisty (běžný provoz i cykloturistika). K tomu studie počítá s využitím náměstí pro odpočinkové místo cyklistů (háječek). Obě části náměstí budou vybaveny stojany pro kola. Přístupové trasy cyklistů využijí uliční a chodníkovou síť.













Snižení úrovně chodníku  
na původní výšku

STRAKONICKÁ

Menší fonta

SEVČÍKOVÁ

MĚSTSKÁ POLICIE

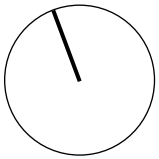
MĚSTSKÝ ÚŘAD

POŠTA

POŠTA

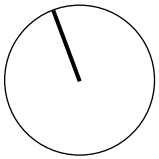
HAVLÍČKOVA

POBRANSKÁ



M 1:750



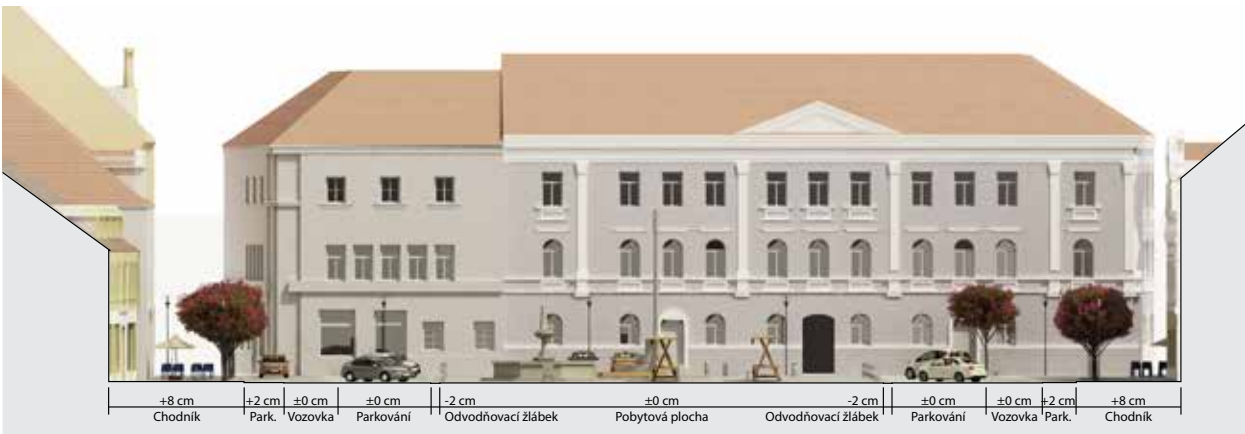


M 1:500

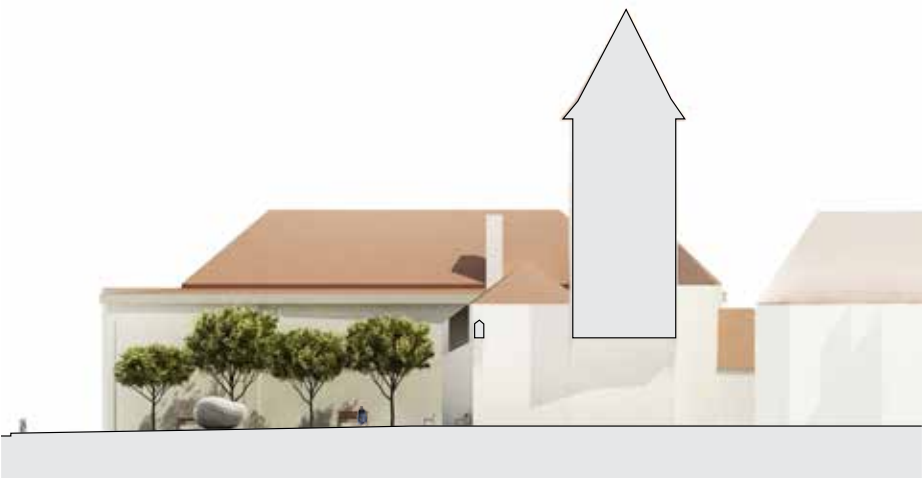


A-A'

Výškové úrovně  
náměstí

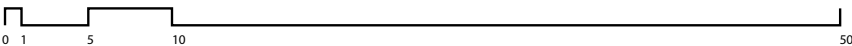


C-C'



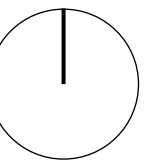
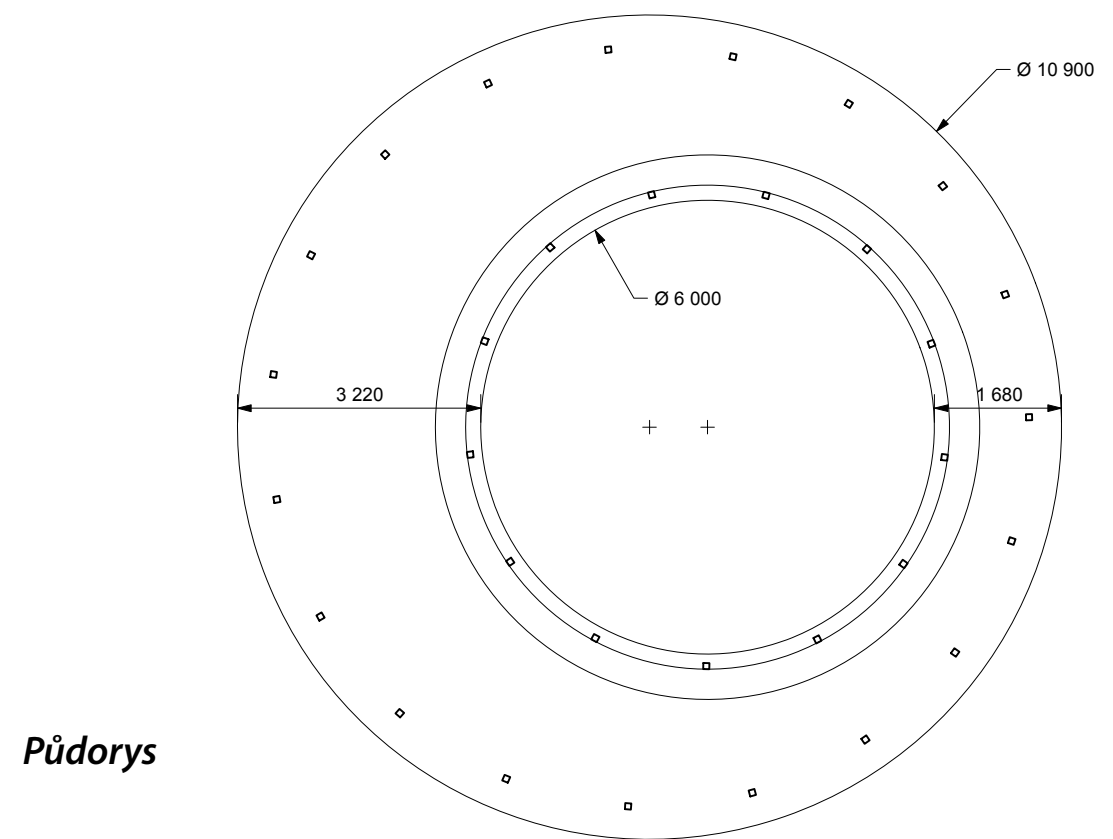
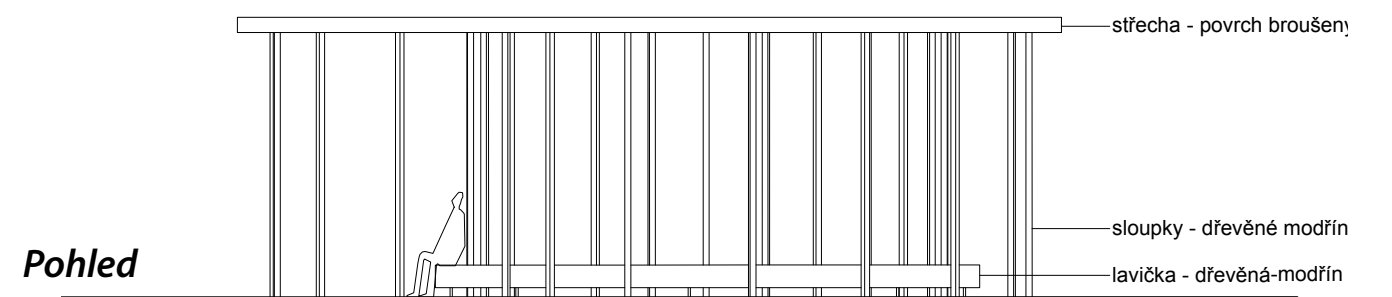
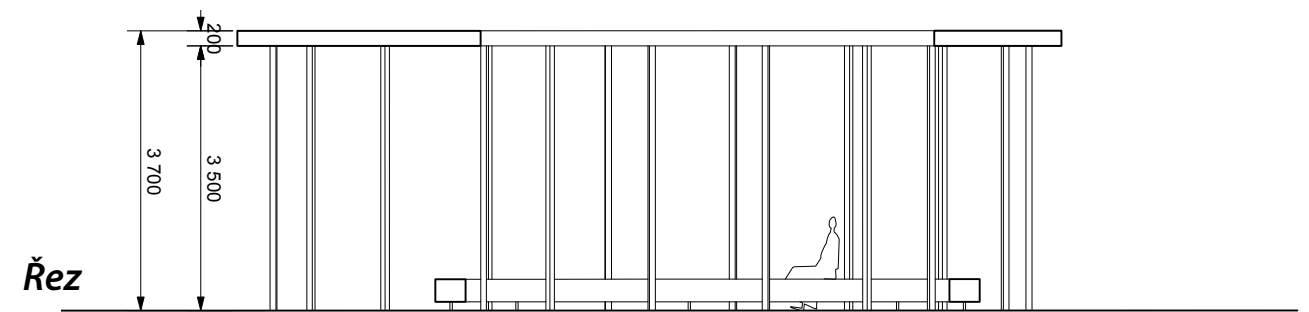
B-B'

Výškové úrovně  
náměstí



M 1:450





M 1:100



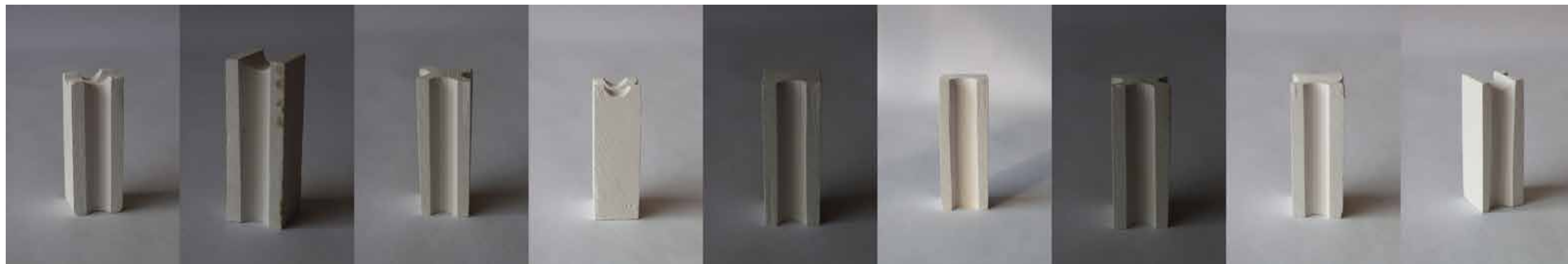


Sochařský objekt Velká baba  
autor: akad. soch. Martin Zet  
břasská keramika 290 x 120 x 90 cm

### *Červená brána*



### *U kostela*



Zpracování patníků je formálně rozděleno do několika skupin, vždy rozvíjející princip ve variantách, které se podobají, avšak neopakují:

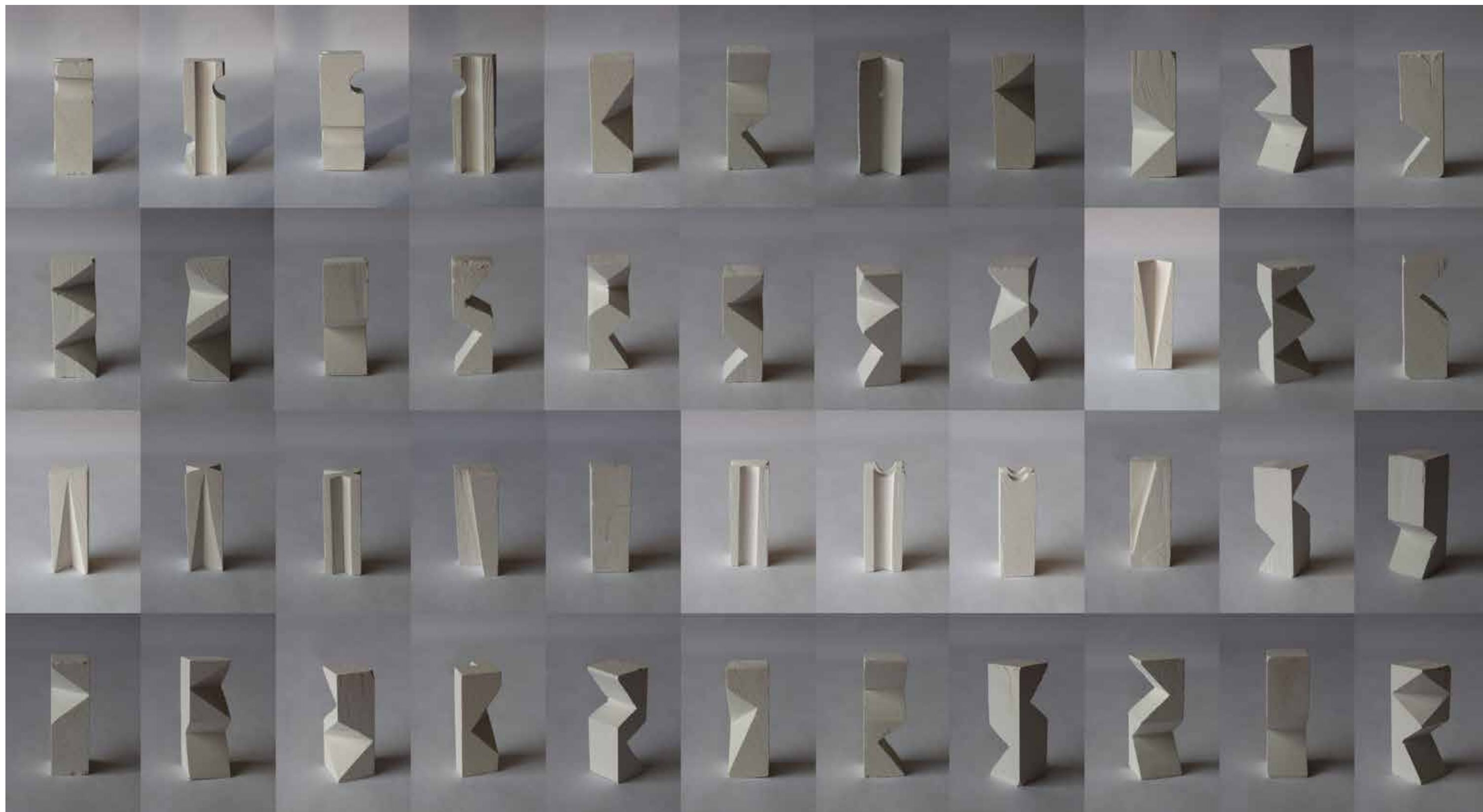
- 1) půlkruhové stopy
  - a) diagonální (Červená brána)
  - b) podélné a příčné - dělení náměstí na straně kostela
- 2) plošné, kubizující výřezy - obroubení části náměstí s morovým sloupem a kašnou
- 3) kombinované - také obroubení části náměstí s morovým sloupem

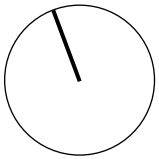
Vše vychází z kvádrů 30x30x80 cm, do kterého je tvar vepsaný.

Materiál : jemně smrkovaný, nebo pískovaný nerez.



## Náměstí





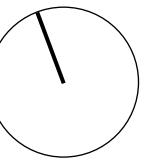
M 1:750







Starý stav je vyznačen červeně.



1:750

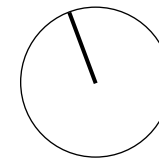












M 1:500